

Fra svart oljeøkonomi til grønn kunnskapsøkonomi [disposisjon]

Taler
Erik Solheim

Dato
9 juni 1995

Sted
Ålesund

Omstendigheter
SVs landsmøte

1 Det var noen uker i vår, [jeg] følte meg omtrent som den kinesiske keiser Yang Di, som mot slutten av det korte Sui-dynastiet på sekshundretallet sto foran speilet og beundret seg selv: Hvilket godt hode. Undres hvem som skal kutte det av?

5

Uro i partiet i vår.

Uro om den politiske kursen.

10 Uro om valget av partiledelse.

Også i dette landsmøtet er det en undertone av uro.

Det er ikke nødvendigvis en svakhet ved oss.

15

Uroen fra et samfunn i gigantisk [og] utrolig rask endring, jakt etter løsninger på nye problemer, men basert på gamle verdier.

4 hovedtrekk ved den overgangstida vi lever i:

20

For det første: Den økologiske eksplosjon.

[For] første gang er mennesket ikke bare i stand til å påvirke sine nære omgivelser i naturen, men kan sette hele klodens miljø i fare gjennom

25

oppvarming, utryddelse av regnskog, nedbryting av ozonlaget.

Derfor er SV miljøpartiet i Norge.

For det andre: Globaliseringen.

30

Kloden ble én, økonomisk, når det gjelder miljø og arbeide, kulturelt.

Mens verden i årtusener sto nesten stille - cæsar og napoleon, samme fart - beveger vi oss i dag fra sted til sted i enorm fart. Kunnskapene flytter seg enda raskere.

35

Den engelske aksjemekleren Leeson som sølte bort 7 milliarder kroner - holdt hoff i Singapore, spilte mot Tokyo-børsen, ruinerte et engelsk firma som endte med å bli kjøpt opp av nederlendere.

40

Det finnes ikke nasjonale løsninger. SV [er] det internasjonalistiske partiet.

For det tredje: Sammenknyttinga av verden i et altomspennende kapitalistisk verdenssystem - hvor tyngdepunktet flyttes til Asia.

45

Kina, Øst-Asia: Økonomisk vekst uten sidestykke i menneskets historie. [Vil] kreve hele klodens matproduksjon. Enorm forbedring av helse [og] utdanning.

Press på våre arbeidsplasser.

50

Bangalore i India [er] internasjonalt informasjonsteknologisenter - teknologisk fagmiljø av høyt utdanna arbeidskraft, lønnene er lavere, billig internasjonalt, og India ligger i [en] tidssone som gjør at software-reparasjoner kan gjøres her på dagtid, mens det er natt i Europa og Amerika - kundene [vil] være fornøyd, [feilen] opprettet neste dag.

55

Nye krav til nasjonal og internasjonal solidaritet. SV [er] solidaritetspartiet, del godene-partiet.

60

For det fjerde: Dyptgripende teknologisk revolusjon (- bok om en del av sidene, ikke gjenta).

Mange av de nye fiskerikonfliktene skyldes teknologien [som] gjør at vi kan [fiske] havet tomt - på steder vi før ikke fikk fisk.

Bill Gates forandrer verden mye mer enn Bill Clinton. Men Internett kan komme til å skape en ny form for informasjonsapartheid mellom land og innad i land. Det er eliten og elitens barn som har rammer for å ta i bruk den nye IT-
70 virkeligheten. Skillet mellom de som bruker teknologien og teknologianalfabetene - ikke bare økonomi og status, men også deltakelse, makt og demokrati. Dette landsmøtet [er det] første i Norge hvor vedtakene blir lagt ut på Internett.

75 Forskere arbeider nå målbevisst med å skape direkte kommunikasjon mellom neste generasjon av datamaskiner og den menneskelige hjerne - hvor vi fra kanskje år 2015 kan få innoperert en kraftig silikonchip med f.eks. Store Norske Leksikon direkte på chip'en, via nerveceller som er dyrket på chip'en og over til våre egne små grå.

80 Solenergi trer fram som en historisk ny mulighet til å løse energiproblemene.

Mobiltelefonen endrer telefonnettet, telefax-maskiner erstatter mut av posttjenestene, satellitter og paraboler revolusjonerer TV-verdenen, strekkodene
85 revolusjonerer butikkene.

[Denne] teknologiske revolusjonen legger et enormt trykk på hele det politiske systemet.

90 I prinsipp-saker: stå fast som fjell.

I smakssaker: gi deg alltid.

Det er en linje jeg kommer til å følge.

95 Vi skal åpent og søkende legge fram løsninger på tidas store spørsmål - den teknologiske endring, massearbeidsløsheten, miljøet.

Og konsekvent søke makt og innflytelse for å gjennomføre [løsningene] i dette
100 liv.

Det er en helt ærlig sak å være uenig i denne kursen. Men ingen må tro at man kan sende partiledere ut i striden med våre politiske motstandere, med hendene

105 bundet på ryggen.

Hvis dere gjenvelger meg i morgen, blir det som partileder og ikke som pressetalsmann.

110 SV SØKER MAKT.

SV går inn i valgkampen, med Høyre og Fremskrittspartiet som våre politiske hovedmotstandere, men med AP og SP som konkurrenter om velgerne.

115 Vi vil i valgkampen reindyrke våre egne saker. I miljøspørsmål [overfor] AP, når det gjelder å dele godene like klart fra SP.

Det finnes i dag ikke politisk grunnlag for å søke regjeringsmakt.

120 Derimot vil SV etter valget søke kommunal makt.

Vi har ordførerkandidater i mange titalls kommuner.

Vi vil inngå forlik i andre kommuner.

125

[Vi vil] fortsette byrådssamarbeidet i Oslo:

Stoppe [økningen i] lederlønninger og fallskjermer.

130 Stoppe egenbetaling på hjemmesjukepleie.

Nå åpner [vi] ny trikkerute.

[Vi har] redusert kollektivsatsene og fått mange millioner nye passasjerer.

135

Hvis ikke det partiet som mest av alt arbeider for offentlig styring skulle være beredt til å styre, hvorfor skulle folk interessere seg for oss?

Søt historie:

140

I dag finnes ikke grunnlag for regjeringssamarbeid.

145 Hans Ebbing [har] ringt meg flere ganger i det siste. Kona oppfattet ikke riktig
hvem som ringte - spurte etter miljøvernminister Solheim. [Ville] snakke med
meg, men [hun sa] at jeg ikke er minister. Han la på. Et par dager etter ringte
[han] og spurte etter utenriksminister Solheim. Litt ergerlig. [Ville] snakke med
meg, men [hun sa] at jeg fortsatt ikke er statsråd. Hvorfor holder du på [med] å
ringe om det samme? Du skjønner det: Jeg kan aldri få hørt det ofte nok.

150

Kritisert - stille spørsmål - svarene på hva vi skal kjempe for.

Vi skal kjempe for ny miljøpolitikk i Norge.

155 Dette landsmøtet vedtar et prinsipp-program der et parti for første gang legger
økologien til grunn for all samfunnskjennelse.

Ny samferdselspolitikk - snart ikke flere fjorder igjen til alle prosjektene våre.

160 Framfor alt: Ny oljepolitikk.

Store miljøorganisasjoner internasjonalt - se ikke på Norge, don't look to
Norway - skuffelse i svenske offentlige utredninger, hos dansk
miljøvernminister, [hos] sjefen for FNs klimapanel. Skaparabere.

165

Norge foregangsland: første CO2-målsetting, første med CO2-avgift, første
som oppgir CO2-målsettinga. Grenseløs tro på hvor lett det er å bløffe eget
lands og andre lands innbyggere.

170 Enig meg VG: Dette er fanteri på linje med skattebetaleren som sier ja til å betale
skatt, men vil holde inntekten utafor regnestykket.

...

175 Mulig - vise til notat.

Hvis regjeringa [p]usket enøk like mye som gass, [ville vi] nådd målet.

SV [vil]:

180

Begrense oljeproduksjonen med ti prosent.

[Bruke] el-kraft i stedet for gass i Nordsjøen.

185

[Hindre] for mye avbrenning av gass.

[Utvikle et] program for overgang fra fyringsolje til biobrensel.

190

I tillegg: Grønn skatt, tiltak mot bil- og flytrafikken.

Vi vil gå fra svart oljeøkonomi til grønn kunnskapsøkonomi.

Miljøbevegelsen er enig med oss.

195

Deler av fagbevegelsen - landsmøtet i Grafisk enig med oss.

Kåre Willoch er enig med oss.

200

Tida arbeider for oss.

Denne striden kommer vi til å vinne.

205

Norges to største miljøproblemer har navn:

Opseth og Stoltenberg.

210

Ivrig statssekretær i MD blir motstander.

Baron von Münchhausen under [den] store krigen mot tyrkerne:

«Full av mot og tjenesteiver stilte jeg meg like ved en av de store kanonene våre.

215

Den skjøt mot den tyrkiske festningen, og i hui og hast hoppet jeg opp på kanonkulen. Men da jeg hadde ridd halvveis, ble jeg betenkt. Frem kommer du nok, men hvordan kommer du tilbake igjen? Derfor tok jeg en rask beslutning og hoppet over på en tyrkisk kule som kom susende like ved, fra festningen mot leiren vår. Slik kom jeg altså tilbake til leiren. Selv om jeg ikke fikk utrettet noe, var jeg i hvert fall uskadd og velberget, og i krig teller det ikke så lite.»

220

225

Kjempe mot overforbruket.

230

Største økonomiske vekst på tjue år. Forbruket skyter i været - [vi] kjøper større biler, reiser mer til syden, spiser mer kjøtt. Det er ikke engang sant at dette betyr en mer miljøvennlig bilpark, [man] bytter bare til større biler.

235

[Vi har et] økonomisk system som bygger på misnøye. [Å] trives med seg sjøl, [være] fornøyd med vennene, huset, bilen, sexlivet, utseendet, er en trussel mot overforbrukssamfunnet. [Det er et] økonomisk system som skaper stadig behov som du i går ikke visste at du hadde.

240

SV har lagt fram detaljerte forslag i Stortinget til hvordan vi kan komme oss ut av overforbruket.

Th. Berntsen er egentlig enig med oss, men kan intet gjøre. Hans forhold til miljøutfordringene ligner på mitt eget forhold til jenter i ungdommen: Store visjoner og små løsninger.

245

[Vi skal] kjempe for å gi folk kunnskap [til å] klare seg i [det] nye samfunnet.

250

SSB: Naturressursene [utgjør] 7 % av Norges nasjonalformue. Menneskelige kunnskaper er 2/3 av nasjonalformuen.

255

Det framtidige Norge kan ikke kjøre på olje. Det må drives fram av det mest miljøvennlige drivstoffet vi har, et drivstoff [som er] stint av oktan, [men] blyfritt: Skaperkraft og intelligens.

Kilde

Arbeiderbevegelsens arkiv

Emner

Landsmøtetale, Partipolitikk

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/fra-svart-oljeekonomi-til-gronn-kunnskapsokonomi-disposisjon>

265

270

275

280

285

290

295